

HISTORIA

Ogród Krasińskich to wyjątkowe miejsce w Warszawie ze względu na swoją historię i unikatowy układ przestrzenny.

Powstał pod koniec XVII wieku jako założenie ogrodowo-pałacowe, dzieło projektanta Tylmana z Gameren. Pierwszym właścicielem i fundatorem tej magnackiej rezydencji był hrabia Jan Dobrogost Krasiński. W 1765 r. pałac wraz z ogrodem został zakupiony przez Komisję Skarbu Koronnego z przeznaczeniem na siedzibę najwyższych urzędów państwowych i oficjalnie przemianowany na Pałac Rzeczypospolitej. W 1768 r. ogród przy pałacu został udostępniony publiczności. Wraz z rozwojem miasta ogród przekształcono w park miejski, który na przełomie XIX/XX wieku przebudowano wg projektu znanego ogrodnika warszawskiego Franciszka Szaniora, twórcy takich założeń jak Park Skaryszewski i Ujazdowski.

Zmienił on wygląd ogrodu z regularnego założenia barokowego w swobodny układ kompozycyjny parku krajobrazowego o pow. 3,8 ha.

W czasie niemieckiej okupacji park znajdował się w bezpośrednim sąsiedztwie getta warszawskiego. Po II wojnie światowej Ogród Krasińskich został znacznie powiększony o tereny po rozebranych ruinach sąsiadujących ulic. Obecnie pełni funkcję parku miejskiego w całym systemie terenów zieleni w centrum Warszawy - jego powierzchnia (wraz z częścią wejściową) wynosi ok.11 ha.

KONCEPCJA IDEOWA PROJEKTU

Głównym celem projektu rewaloryzacji i modernizacji Ogrodu Krasińskich było możliwie jak najwierniejsze odtworzenie założeń kompozycyjnych i funkcjonalnych projektu Franciszka Szaniora z przełomu XIX i XX w oraz powiązanie go z fragmentami współczesnymi w jeden funkcjonalny organizm, przy jednoczesnym zachowaniu różnic kompozycyjnych, plastycznych i programowych, charakterystycznych dla okresów, w których powstały te obiekty.

Działania projektowe zmierzały do wyeksponowania walorów zabytkowych i rekreacyjnych parku oraz przywrócenia charakteru reprezentacyjnego ogrodu będącego ważnym elementem układu urbanistycznego historycznej części Warszawy, odwiedzanej licznie przez turystów.

Ważnym aspektem tych działań było również wzbogacenie funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych przez stworzenie - zwłaszcza w części współczesnej - nowych przestrzeni umożliwiających również aktywne spędzanie czasu, zgodnie z oczekiwaniami społecznymi.

1. Odtworzenie historycznych założeń.

Zgodnie z tradycją ogród nadal pełni funkcję spacerowo –wypoczynkową

W celu przywrócenia zabytkowych wartości i świetności obiektu wykonano prace polegające między innymi na:

- odsłonięciu osi widokowej na zabytkową bramę główną i Pałac oraz odtworzeniu wewnętrznych powiązań widokowych
- odtworzeniu historycznych gazonów i parterów kwiatowych z fontanną na osi Pałacu
- zachowaniu i rekonstrukcji pagórka widokowego z kaskadą wodną
- zachowaniu historycznych układów i szerokości alejek parkowych z zastosowaniem nawierzchni naturalnych w zastępstwie asfaltowych
- przywróceniu naturalistycznej formy parkowemu układowi wodnemu (strumień i staw)
- zaprojektowaniu placu zabaw dla „maluchów” w historycznym kształcie trójliścia
- zastosowaniu historycznego wzoru ławek, koszy, latarni parkowych i innych elementów d.f.a
- odtworzeniu historycznego ogrodzenia z bramą główną na podstawie zachowanych elementów oraz zdjęć
- odtworzeniu ubytków w historycznych nasadzeniach zieleni przy jednoczesnym stopniowym usuwaniu egzemplarzy i grup niezgodnych z pierwotną kompozycją parku

2. Modernizacja i przebudowa części współczesnej parku

Strefa wejściowa

Istotnym elementem wprowadzającym do ogrodu jest strefa zieleni oddzielająca ogród od ruchliwej ulicy Andersa.

Przed głównymi wejściami do parku zaprojektowano dwa duże place połączone aleją-promenadą biegnącą wzdłuż odtworzonego zabytkowego ogrodzenia.

Tu też znajdują się trzy symboliczne tablice/pomniki związane z historią tego miejsca.

Z głównego placu wejściowego otwiera się widok na ul. Nowolipki, będącą przedłużeniem osi widokowej na pałac Krasińskich.

Część północna

W tej części dominującym elementem przestrzennym i funkcjonalnym jest słoneczna murawa, która tworzy wydzielone wnętrze osłonięte drzewami i krzewami od strony ulic i ogrodu- miejsce swobodnej rekreacji i relaksu.

Ponieważ była ona wykorzystywana do wypoczynku i opalania, uzupełniono ją o wygodne parkowe leżaki a część przestrzeni pod drzewami przeznaczono do ustawienia urządzeń do ćwiczeń dla osób dorosłych i starszych.

Część południowa

W największej przyłączonej po wojnie części parku zaprojektowano łukową aleję prowadzącą przez kilka wewnątrz ogrodowo-parkowych, pełniących różne funkcje użytkowe.

Wnętrza te, o zbliżonych proporcjach powierzchniowych, nawiązują do występujących tu dawniej ogrodów towarzyszących zabudowie zabytkowej ulicy Długiej i zachowują kierunki układu dawnych parceli.

W części tej funkcje zabaw i rekreacji przeplatają się z funkcjami wypoczynkowymi i kontemplacyjnymi, żadna z tych funkcji nie dominuje.

Jedno z tych wewnątrz jest związane z odbudowanym Pałacem „Czterech Wiatrów”. Zaprojektowano je w układzie nawiązującym do istniejącego tu niegdyś ogrodu, częściowo swobodnego, częściowo kwaterowego. Układ wnętrza otwiera widok na piękną fasadę pałacu.

Atrakcją tej części parku jest okrągły plac wodny ze strumieniami wody tryskającymi z kamiennej posadzki, okolony ławkami i ozdobnymi rabatami.

W pobliżu, na istniejącym wzniesieniu zaprojektowano placzyk widokowy, z którego można podziwiać partery bylinowe.

- Sąsiednie wnętrze jest bardzo spokojne, tworzy przestrzeń parkową z otwartymi murawami, pozwala odetchnąć otwartą przestrzenią i właściwie wyeksponować pojedyncze drzewa.

- Przedłużenie ulicy Barokowej z kolejną bramą wejściową zostało zaprojektowane jako cienisty plac z aleją drzew, uzupełniający projektowany plac zabaw dla dzieci o miejsce do jazdy na rolkach i rowerkach.

Wokół drzew rosnących centralnie wzdłuż osi zaprojektowano okrężne ławki, które stanowią miejsce kontaktów użytkowników parku.

- Kolejne wnętrza to dwa place zabaw dla różnych grup wiekowych- dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Urządzenia do zabaw wykonane są z drewna, o stonowanych naturalnych barwach, nowoczesne, dostosowane do dużej intensywności użytkowania, ustawione na polach piaskowych i nawierzchni syntetycznej. Całość odgrodzono od reszty parku niskimi żywopłotami.

- Na osi Pałacu Marii Radziwiłowej zaprojektowano kameralny ogród w układzie kwaterowym zbudowanym na dwóch krzyżujących się osiach, nawiązujący do istniejącego tu niegdyś ogrodu.

Jest on otoczony krzewami, wydzielony przestrzennie i ma klimat tajemniczego ogrodu, z zewnątrz można go oglądać przez okna widokowe od strony placu Krasińskich oraz po przejściu przez zielone furtki pomiędzy krzewami. Jest on również atrakcyjny jako widok z okien pałacu.

Na zakończeniach osi widokowych zaprojektowano miejsca na rzeźby ogrodowe a na skrzyżowaniu osi placzyk z ławeczkami.

REALIZACJA

Realizację rozpoczęto w listopadzie 2012 r. na podstawie projektu wykonanego przez firmę „ABIES Architektura Krajobrazu”, zwycięzcy konkursu architektonicznego.

Wraz z rozpoczęciem prac pojawiły się nie spotykane do tej pory problemy związane z burzą medialną i protestami społecznymi wywołanymi usunięciem ok. 300 drzew (głównie słabych, chorych lub zagrażających) z terenu Ogrodu.

Szybko okazało się, że u podłoża tak ostrej reakcji ludzi i mediów na wycinanie drzew w parkach w ramach ich rewaloryzacji leży głównie brak wiedzy. Czyli nieznajomość projektu, związanych z nim uwarunkowań i przepisów określających te działania. I oczywiście obiegowa wiedza (lub raczej niewiedza) o drzewach i funkcji miejskich terenów zieleni.

Okazało się, że dla prasy historyczne relacje z wielkiej awantury z szokującymi tytułami są o wiele bardziej atrakcyjne i łatwiejsze do napisania niż prawdziwe i fachowo opisane fakty.

Mimo protestów prace związane z realizacją przebiegały zgodnie z planem. Pierwszy etap- place zabaw z zielenią przyległą zostały oddane do użytku na początku sierpnia 2013r.

Całość realizacji zakończono w II kwartale 2014 roku, koszt prac – 15 milionów brutto.

Zaledwie rok po zakończeniu realizacji Park cieszy się coraz większą popularnością i jest licznie odwiedzany przez szerokie grono warszawiaków i turystów. Wyrazy uznania przekazywane obecnie przez odwiedzających Ogród są miłą rekompensatą dla Inwestora i Projektantów za przykre komentarze, ataki i utrudnienia w pracy podczas realizacji projektu.

Arch.kraj. Barbara Kraus-Galińska